

A movie poster for 'Zeppos - Het Mercatorspoor'. The background is a photograph of a young man with brown hair and glasses, wearing a denim jacket over a red shirt. He is looking upwards and to the right, with his right hand raised near his face. A large yellow circle is positioned above his head. In the top left corner, there is a white circle containing the text 'J.E.F'. In the bottom left, the title 'Zeppos - Het Mercatorspoor' is written in large white letters. In the bottom right, a white circle contains technical details about the film.

J.E.F

Zeppos - Het Mercatorspoor

België — 2022
Duur: 97 min. — NL gesproken
Regie: Douglas Boswell

Zeppos - Het Mercatorspoor

Lesmap

J'E.F maakte deze lesmap in opdracht van filmdistributeur KFD. Er wordt in deze lesmap ingezoomd op de productie van de film, de thematiek en de verhaallijn, maar er wordt ook interessante filmtechnische duiding meegegeven. De lesmap is doorspekt met weetjes, vragen en methodieken.

Afspeellijst

Bij *Zeppos - Het Mercatorspoor* is een **uitgebreide afspeellijst** beschikbaar op YouTube met beelden van de making of en filmfragmenten. Je kan deze fragmenten inzetten als rode draad van de filmbespreking.

Filmfiche	2
Synopsis	2
Technische kaart	2
Filmproductie	3
Van serie tot film	3
Filmmaker of historicus?	5
Inspiratiebronnen	6
Inhoudelijke info	8
Wie was Mercator?	8
Geschiedenis & inquisitie	9
Kennis & informatie	11
Fake news	13
Filmtechnische info	15
Actiefilm: achtervolgingen	16
Personages: contrasten & conflicten	17
Veranderende locaties	20
Bibliografie	22

Synopsis

Benji is gepassioneerd door de nieuwste technologische snuffjes. Wanneer hij voor zijn achttiende verjaardag een zeldzaam oud boek erft van zijn vermiste vader, is hij niet onder de indruk. Maar hij kan het vast wel kwijt bij Slien, het meisje waar hij een oogje op heeft. Wanneer een oude man genaamd Zeppos interesse toont in het boek, belanden Benji en Slien in een wervelend avontuur. Het boek behoorde ooit toe aan de legendarische cartograaf Mercator. Samen volgen ze het geheime spoor dat Mercator eeuwen geleden achterliet, maar een genadeloze tegenstander probeert hen te stoppen bij de ontrafeling van het mysterie.

Technische kaart

Een film van Douglas Boswell
België, 2022, 97 minuten, Nederlands gesproken

Scenario	Wouter Van Haver
Productie	Peter Bouckaert en Nathalie Van Schelvergem
Muziek	Steve Willaert, Rhea
Camera	Reinier van Brummelen
Cast	Carry Goossens (Kapitein Zeppos), Nathan Naenen (Benjamin Kurrel), Britt Scholte (Slien Sleyp), Koen De Bouw (Victor Barral), Nora Gharib (Monica), Carlos Schram (Carlos)
Distributie	KFD

Van serie tot film

Voor kinderen waren er in de jaren zestig nog niet veel programma's op de televisie, behalve nu en dan een jeugdserie. Een van de meest populaire Vlaamse series werd in 1964 gelanceerd. Op televisie kon je toen slechts enkele zenders ontvangen en *Kapitein Zeppos* had een massaal bereik; elk kind dat thuis een televisie had, keek ernaar.

De serie vertelt over de excentrieke Zeppos die in het dorp Belder arriveert om er zijn erfenis op te vragen: een oude hoeve bij het Belderbos. De dorpingen vertrouwen de vreemdeling niet. Alleen de jonge Ben Kurrel gaat vaak bij hem op bezoek en wordt zijn handlanger in een avontuur. Want al snel blijkt dat er zich vreemde zaken afspelen op het landgoed Molenhoeve.

Nu - 60 jaar later - werd er een langspeelfilm gedraaid, gebaseerd op de iconische figuur 'Kapitein Zeppos'. serie. *Zeppos - Het Mercatorspoor* is geen herwerking of remake van het originele verhaal. Het is een Vlaamse avonturenfilm voor de jeugd die ook ouders en/of grootouders zal aanspreken om samen met hun kinderen of kleinkinderen naar de bioscoop te gaan.

- ▶ Oudere kijkers herinneren zich vast enkele details van de serie: de prachtige auto (die ook kon varen) van de kapitein, de molen die het woonhuis van Zeppos overschaduwde en het aanstekelijke titelmelodietje *Living it up* van Bert Kaempfert. Fanatieke Zeppos fans kunnen aan de slag om zoveel mogelijk gelijkenissen tussen de film en de serie op te sporen.
- ▶ Kijk hoe Kapitein Zeppos zijn jonge kompanen meeneemt naar de Molenhoeve. Herken je de omgeving uit het oude fragment?

Een heleboel elementen uit de serie bleven bewaard in de film:

- ⊗ De originele tune is ook in de film te horen. Weet jij nog wanneer je die kon horen?
- ⊗ Zeppos woont nog op landgoed Molenhoeve. Die scènes werden op precies dezelfde locatie opgenomen als de serie.
- ⊗ Het verhaal over hoe Jan Stephorst aan zijn naam Kapitein Zeppos kwam, werd ietwat aangepast. Maar de essentie blijft dezelfde: hij was ooit schipper op een ferry in Griekenland, waar de lokale bevolking zijn naam niet kon uitspreken.
- ⊗ Ben Kurrel was de rechterhand van Zeppos. Zijn zoon Benjamin is nu een van de hoofdpersonages van de film. Het thema van de ervaren avonturier met een jonge “assistent” blijft dus behouden. Ook boosdoener Barral is eigenlijk een personage uit de serie.
- ⊗ De scène waarin Zeppos te paard door de velden rijdt, werd op het laatste moment toegevoegd op vraag van de fans, omdat de kapitein in de serie een uitstekend ruiter was. Gelukkig is acteur Carry Goossens dat ook.
- ⊗ Wanneer de Molenhoeve afbrandt, zien we in close up de foto van een vrouw. Zou dat Ariane Despinal zijn, de vrouw waar Zeppos ooit verliefd op was?
- ⊗ In diezelfde scène zien we ook foto's van de hond en het paard van Zeppos uit de serie opgaan in de vlammen. Ook vandaag heeft de kapitein nog paarden.
- ⊗ De naam Slien werd opgepikt uit de serie. Die rol werd toen gespeeld door actrice Paula Sleyp; daar heeft Slien haar achternaam vandaan.

En natuurlijk is er de iconische auto van de kapitein. In de film is het een prachtig rood exemplaar (in de zwart-wit serie was de kleur niet herkenbaar, maar er werd gewerkt met een lichtblauw model). Wist je trouwens dat die auto van Zeppos echt bestaat? In Duitsland werden er in de jaren 60 zo'n 4000 exemplaren van de 'Amphicar' gemaakt. De fabrikant beloofde dat de Amphicar zich even goed thuis voelde op het water als op de weg, maar in werkelijkheid bleek zo'n varende auto weinig wendbaar. De Amphicar is intussen een zeldzaam verzamelobject geworden.

Vragen aan de leerlingen

- # Bekeek je de trailer van de originele serie? Wat zijn de verschillen met de film van vandaag? Zie je ook nog gelijkenissen?
- # Ken je nog meer tv-programma's die zo populair werden dat er ook een film over werd gemaakt?

Filmmaker of historicus?

Douglas Boswell, regisseur van *Zeppos - Het Mercatorspoor*, draaide al talrijke tv-series (*Buck*, *Kattenoog*, *De Elfenheuvel*, *LouiseLouise*,...). In 2014 bewees hij met de film *Labyrinthus* dat er ook in Vlaanderen opwindende en spannende jeugdfilms gemaakt kunnen worden. Dat toont hij opnieuw met deze nieuwe film.

Bekijk [hier](#) de trailer van *Labyrinthus*.

Vragen voor de leerlingen

- # Zie je gelijkenissen in stijl met *Zeppos - Het Mercatorspoor*?
- # Zo ja, welke?
- # Welke genre zou je op deze film plakken?

In *Zeppos - Het Mercatorspoor* wordt er op een grappige manier naar de regisseur verwezen. Wanneer Benji binnendringt in de kantoren van Barral, botst hij op een stel bezoekers die op zoek zijn naar "het kantoor van meneer Boswell".

De bedenker van het verhaal over Mercator moest niet enkel een scenarist zijn, maar ook kennis hebben over geschiedenis. Wouter Van Haver was daarvoor de geschikte persoon. Maar het scheelde geen haar of *Zeppos - Het Mercatorspoor* was een heel andere film geworden...

Wouter Van Haver: "Eigenlijk is de film gebaseerd op een vergissing. Toen ik op zoek was naar een boeiend mysterie voor een scenario, kreeg ik de tip over de "bibliotheek van Erasmus", een filosoof uit de 15de eeuw. Maar toen google de zoekopdracht omzette in "bibliotheek van Mercator" ging dat onopgemerkt voorbij. Pas toen de film klaar was, vond ik de originele nota terug en ontdekte dat ik al die tijd de verkeerde tip had gevolgd."

De serie was voor een kinderpúblik gemaakt, maar de film richt zich tot de hele familie. In kinderfilms wordt er zelden geschoten met geweren, maar de film moest extra spannend worden en daar horen dus gewapende schurken bij. Er werden verschillende versies van de gevechten uitgeschreven, van heel braaf tot heel extreem, en daarmee ging men op zoek naar de juiste balans, die er zowel spectaculair als geloofwaardig moest uitzien.

Regisseur Douglas Boswell: *“De vuurwapens horen bij de slechteriken; het past niet bij onze helden om een wapen af te vuren. Als de boosdoeners om het leven komen, is dat veeleer door hun eigen schuld. Het is een dunne lijn die we niet overschrijden; onze helden zijn geen moordenaars.”*

Ook in de originele serie waren er vuurwapens te zien, maar ze werden nooit afgevuurd.

Inspiratiebronnen

Je vindt [hier](#) de trailer van *Zeppos - Het Mercatorspoor*. Dat is de korte clip waarmee men de film wil promoten en het publiek overtuigen.

Vragen voor de leerlingen

- # Wat kom je op basis van deze trailer te weten over de film?
- # Geeft de trailer een juiste indruk van de film die je te zien zal krijgen?
- # Doet de trailer (of de hele film) de leerlingen denken aan andere films en boeken?

De filmmakers vonden namelijk inspiratie bij diverse boeken, films en strips.

De Da Vinci Code

De Da Vinci Code was een razend populaire detective roman van auteur Dan Brown, die ook verfilmd werd. Het verhaal ging over het ontsluiten van mysteries over eeuwenoude broederschappen die vandaag nog in het geheim bestaan en nog steeds dromen van macht en rijkdom. Op gelijkaardige wijze maakt ook *Zeppos - Het Mercatorspoor* gebruik van allerlei historische aanwijzingen die helpen bij de ontrafeling van het mysterie en die vaak in oude gebouwen verborgen zitten, bv. in de Graventoren en in een kapelletje in het bos.

Kijk [hier](#) naar de trailer van *De Da Vinci Code*.

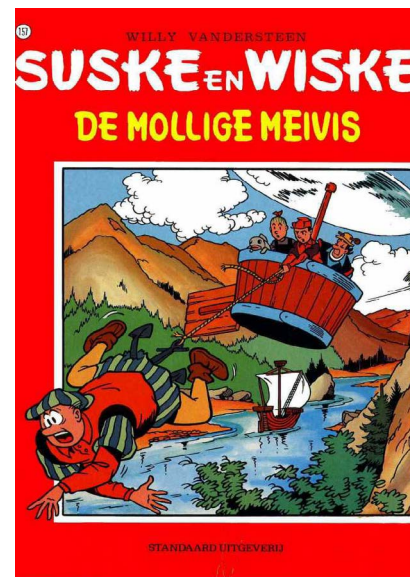
James Bond

In de serie was Zeppos zowat de Vlaamse versie van James Bond: een gentleman die kennis koppelt aan gadgets en geheime wapens. En net zoals elke klassieke James Bond film begint ook *Zeppos* met een spectaculaire openingsscène die ietwat los staat van het verhaal, maar ons meteen meesleurt in de actie.

Indiana Jones

Scenarist Wouter Van Haver: *"Wij hebben van Zeppos een Vlaamse Indiana Jones gemaakt."* Deze populaire filmheld is een archeoloog die bij zijn spannende historische avonturen geholpen wordt door een uitgebreide kennis van de geschiedenis, zoals in [Raiders of the lost ark](#), de eerste van een hele reeks films. Er wordt rechtstreeks naar hem verwezen door Benji, wanneer hij over de dood heen een brief van zijn vader krijgt: *"Pfff, zoal bij Indiana Jones zeker?"*

Ook de ontknoping gebeurt in pure Indiana Jones stijl, met een gevecht op een griezelige locatie, en het angstaanjagende beeld van Barral die versmelt met het kobalt.

Suske & Wiske

Douglas Boswell: *"Bij avonturenfilms met quasi iconische personages kom je snel terecht in het vaarwater van de stripverhalen waarmee we allemaal zijn opgegroeid, met herkenbare helden en schurken."* Daardoor werd de strip Suske & Wiske voor de filmmakers een referentie. Net zoals veel Suske & Wiske verhalen speelt de film zich af tegen een historische achtergrond. Doorheen het avontuur leer je iets bij over een geschiedkundige gebeurtenis. En net zoals bij Suske & Wiske is er interactie tussen een jongen en een meisje. Het Suske & Wiske album *De mollige meivis* vertelt trouwens over de historische figuur Mercator.

De film vertelt een verhaal tegen een historische achtergrond. De clues die we krijgen, zijn gebaseerd op historische feiten. Het spookeiland Vlaanderen staat echt op de kaart van Mercator, Vlassenbroek werd echt langs de verkeerde kant van de rivier getekend, Mercator zat echt gevangen in de kerker,... De informatie is weinig gekend bij het publiek, maar wel historisch correct. Hier en daar werden details wat uitvergroot en het mysterie (bv. over de zoektocht naar het Gulden Vlies) werd aangedikt, maar het zgn. “mercatorspoor” is gefundeerd op werkelijke feiten.

Wie was Mercator?

Gerard de Kremer was een Vlaams cartograaf en instrumentenmaker die in 1512 werd geboren in Rupelmonde. Het was in die tijd gebruikelijk dat wetenschappers zichzelf een “internationale” Latijnse naam gaven; zo werd hij Gerardus Mercator.

Bron: www.greelane.com

Mercator verwierf faam als tekenaar van landkaarten; hij bedacht vernieuwende technieken voor de cartografie. In 1541 werd Gerard Mercator van ketterij beschuldigd en belandde enige tijd in de gevangenis. Na zijn vrijlating vluchtte hij naar Duitsland. Daar tekende hij o.a. een wandkaart waarop de posities van Europese landen voor het eerst correct werden weergegeven. Zijn ultieme meesterwerk was een wereldkaart die hij maakte voor de scheepvaart en waarop hij de zgn. mercatorprojectie toepaste, een manier om kompasrichtingen op een kaart correct weer te geven.

In dit filmpje wordt getoond welke problemen er opduiken voor wie een landkaart wil maken, en hoe de mercatorprojectie een aantal van die problemen kan oplossen.

Mercator reisde niet vaak; hij heeft zijn geboortestreek rond Rupelmonde nauwelijks verlaten. Zijn kaarten zijn dus het resultaat van:

- ⊗ verbeteringen en aanpassingen van bestaande kaarten
- ⊗ gesprekken met zeelui en de nota's die zij maakten

Hoe sluipen er dan fouten in die kaarten?

- ⊗ De zeelui konden zich vergissen. Misschien hadden zij de aanwezigheid van een eiland foutief georiënteerd. Zo ontstonden zgn. spookeilanden.
- ⊗ Sommige fouten zijn zo nadrukkelijk dat ze vermoedelijk met opzet werden gemaakt (bv. het dorp Vlassenbroek in zijn eigen regio aan de verkeerde kant van de rivier situeren). Op die manier kon Mercator controleren wie zijn kaarten kopieerde zonder ervoor te betalen of de bron te vermelden, als een soort kopieerbeveiliging avant la lettre.

▶ Toen in 2005 “De grootste Belg aller tijden” werd verkozen, stond Mercators naam natuurlijk ook op de lijst met kandidaten. In deze uitgebreide reportage (30 min.) verdedigt bioloog en journalist Dirk Draulans zijn keuze voor Mercator en vertelt hij over diens leven en grootste verwezenlijkingen.

Geschiedenis & inquisitie

Mercator was een typische wetenschapper van de 16de eeuw, een briljante cartograaf maar ook iemand die aan alchemie deed en op zoek was naar goud of naar de steen der wijzen. De kijk op wetenschap was toen anders dan nu. Zo dacht men bv. dat er op de noordpool een grote magnetische steen lag en die werd ook op de kaarten getekend; er was immers nog nooit iemand op de noordpool geweest.

Religie was belangrijk bij alles wat mensen deden, en dus ook bij de uitoefening van de wetenschap. Zo was de eerste kaart die Mercator ooit tekende, een kaart van het Heilig Land. Mercator zat acht maanden lang gevangen in een kerker in Rupelmonde (op de plek waar de film scènes werden opgenomen) op beschuldiging van ketterij, omdat hij protestants was. Waarom kwam hij dan weer vrij? Vermoedelijk omdat hij zo'n goed werk had geleverd voor Keizer Karel. Diens rijk was zo groot dat het niet viel te overzien; hij had de kennis en instrumenten van Mercator nodig om posities e.d. te berekenen. De kaart van Vlaanderen die Mercator maakte (en die momenteel in het Plantin-Moretusmuseum in Antwerpen bewaard wordt) is opgedragen aan Keizer Karel.

Keizer Karel was lid van de Orde van het Gulden Vlies. Deze ridderorde werd opgericht door Filips De Goede om de Kerk en het geloof te verdedigen en de adel nauwer aan zich te verbinden. Wie lid was van de orde kreeg belangrijke functies en voorrechten. Het teken van de orde is een gouden ramsvacht, hangend aan een gouden keten. Op schilderijen werd Keizer Karel altijd afgebeeld met een halsketting van het Gulden Vlies.

Lidmaatschap van de orde was exclusief - het ereteken werd alleen verleend aan de meest prestigieuze edelen. Men vermoedde dat de leden toegang hadden tot grote geheimen en verborgen kennis. In de film draagt Monica de gouden ram aan haar halsketting - dat maakt haar tot een persoon met een bijzondere status. De orde, waar ook de Belgische koningen lid van waren, bestaat nog steeds.

 [In deze clip](#) (enkel Engelstalig ondertiteld) kom je meer te weten over de Orde van het Gulden Vlies,

Wie niet leefde volgens de regels van het christelijk geloof werd vervolgd. Daarvoor zorgde de inquisitie, een rechtbank in 1478 opgericht door het Spaanse vorstenhuis. Aan kettters (mensen die afwijken van dat geloof) werden strenge straffen opgelegd. Omdat er ten tijde van Mercator veel godsdienstoorlogen werden uitgevochten, o.a. tussen katholieken en protestanten, was de inquisitie toen extra actief.

In die jaren telde Europa veel katholieke vorstenhuizen. Wie het niet eens was met de vorst, was het dus ook niet eens met de katholieke Kerk en werd bijgevolg door de inquisitie vervolgd en soms gevangen gezet, gemarteld of ter dood gebracht. Het ging dus niet enkel over religieuze zuiverheid, maar ook over politieke macht.

 [In deze clip](#) (opnieuw: enkel Engelstalig ondertiteld) kom je meer te weten over de inquisitie.

In de film komt ook een hedendaagse versie van de inquisitie voor, een vergadering van mannen die in de vorm van hologrammen aanwezig zijn. Dit oude broederschap bewaart een belangrijk geheim en beschermt het Gulden Vlies. Maar Barrals trouw aan het broederschap is twijfelachtig: *“Je moet trouw blijven aan de inquisitie.”* - *“Ik blijf enkel trouw aan mezelf.”*

Kennis & informatie

Historische bronnen lijken in de ogen van jongeren zoals Benji weinig waardevol. Ze zijn wel echt - je kan ze raadplegen en bestuderen - maar niet foutloos, bv. de kaarten van Mercator zijn een tijdsdocument maar ze kloppen niet altijd. Maar ook hedendaagse bronnen zoals Wikipedia kunnen makkelijk aangepast of onder druk gezet worden door wie er de macht voor heeft, of door een handige techneut zoals Benji. Op het internet kan iedereen informatie plaatsen; de correctheid daarvan kan moeilijk gecheckt worden. We zien hoe Benji eigenhandig het lessenrooster van de universiteit aanpast - mensen krijgen dus zijn informatie als correct voorgeschoteld.

Bekijk in [dit fragment](#) Benji's reactie op het boek dat hij heeft geërfd. Hij lijkt er niet bepaald blij mee...
Waarom niet?

Een belangrijk thema in de film is het verschil tussen de traditionele intellectuele kennis zoals Zeppos die nastreeft, en anderzijds de eigentijdse informatie en gadgets, verpersoonlijkt door Benjamin.

Zeppos was ooit zijn tijd ver vooruit, maar hij is niet meer mee met de moderne ontwikkelingen en hecht weinig waarde aan hedendaagse technologie. Zijn drijvende auto is inmiddels een oldtimer, het toestel waarmee hij Benji's telefoongesprek afluistert komt uit een ander tijdperk. Vandaag wekt zelfs een gps zijn ergernis op. Tegenover hem staat een jonge gast die de moderne tijd belichaamt; een digital native die de waarde niet inziet van ouderwetse methodes. Hij gelooft enkel in wat digitaal is.

Tussen hen staat Slien, die een brug slaat tussen beide werelden. Zij is degene die de schoonheid van oude dingen ziet, die mee is met haar tijd maar de nieuwe technologie met een kritisch oog bekijkt. Daarom is Slien de link die de twee andere personages met elkaar kan verzoenen.

Die tegenpolen worden voortdurend tegen elkaar uitgespeeld. Slien heeft de kennis, Benji de technologie, maar om hun doel te bereiken hebben ze elkaar nodig. De link tussen kennis en technologie loopt als een rode draad doorheen de hele film. In hun discussie stellen Benji en Slien boeken rechtstreeks tegenover bits & bites.

Douglas Boswell: "Wij vellen geen oordeel of de ene vorm van informatie beter of slechter is dan de andere. Ze zijn allebei waardevol voor wie zich bewust is van hun mogelijkheden en beperkingen. Alles wat nu evident is, was ooit vernieuwend. Wat vandaag google maps is, waren ooit de kaarten van Mercator."

Traditie en technologie vullen elkaar aan. Zoals in de scène waarin de misdadigers een belangrijke clue verbranden: we hebben de digitale technologie van Benji nodig om de inhoud van het verbrande perkament te redden, maar we hebben kennis nodig om te begrijpen wat er precies op staat.

Vragen voor de leerlingen

- # Wat bedoelt Benji als hij de dingen “prehistorisch” noemt?
- # Benji past informatie aan op het internet. Wat zijn daarvan de gevolgen? Hoe gaan wij tegenwoordig om met onze informatiebronnen?
- # Traditionele kennis en moderne technologie hebben elkaar nodig. Kan je daar in de film voorbeelden van vinden?
- # *“Alles wat nu evident is, was ooit vernieuwend.”* Kan je daar voorbeelden van bedenken?

Fake news

“Mensen denken vandaag voor zichzelf.” Maar Barral weet wel beter: *“Wie bepaalt wat de mensen denken en doen?”* Vroeger besliste de inquisitie wat juist en fout was; wie de macht had, bepaalde wat de waarheid was. Vandaag hebben we veel meer mogelijkheden om zelf informatie te sprokkelen en onze eigen mening te bepalen. Maar er zijn andere elementen die beslissen wat de waarheid is en welke informatie er tot bij ons komt. Wie de media in handen heeft, beslist wat de mensen te zien en te horen krijgen. Wie controle heeft over de online nieuwskanalen, kan het denken van de mensen bepalen.

Sinds de term 'fake news' werd gelanceerd, twijfelen steeds meer mensen aan de feiten waarover de media berichten (en dat doen we vooral als die feiten niet overeenstemmen met onze ideeën).

"Mijn internet is niet hetzelfde als jouw internet." Algoritmes beslissen steeds vaker over wie en wat ik te zien krijg: welke clips YouTube mij aanraadt, welke films er op Netflix gepromoot worden, welke Facebook berichten er op mijn pagina verschijnen, enz. Wat je te zien krijgt, wordt bepaald door de algoritmes waarmee google selecteert wat voor jou interessant zou kunnen zijn. Dat kader vernauwt zich en het wordt steeds moeilijker om er uit te breken, omdat alle afwijkende informatie voor jou wordt weggefilterd.

Nieuws komt via allerlei kanalen binnen. Foutieve nieuwsberichten worden soms bewust geschreven en verspreid. Nieuwsberichten worden overgenomen en weer gedeeld. Het is voor iedereen noodzakelijk om kritisch naar de bron en boodschap van nieuws te kunnen kijken om zo een eigen mening te kunnen vormen. De organisaties Mediawijs en StampMedia hebben zich in het fenomeen fake news verdiept en stelden er een uitstekend educatief pakket over samen. Daarin vind je o.a. een checklist met 10 tips om de betrouwbaarheid van je nieuwsbron correct te kunnen inschatten:

1. Lees verder dan de titel
2. Check de auteur
3. Check de bron
4. Check de datum
5. Waar komt het artikel vandaan?
6. Check de links
7. Is het satire?
8. Denk aan je eigen vooroordelen
9. Praat erover - vraag het aan experts
10. Wees alert voor bepaalde signalen (bv. anonieme auteur, veel uitroeptekens en hoofdletters, schrijffouten, enz.)

Deze tips worden in het educatieve pakket verder toegelicht en gekaderd. Je kan de volledige bundel vinden via [Mediawijs](#).

Vragen voor de leerlingen

- # Hoe zou jij de vraag van Barral over *"Wie bepaalt wat de mensen denken en doen?"* beantwoorden? Wat bedoelt Barral daarmee? Heeft hij gelijk?
- # Wie de media in handen heeft, beslist wat de mensen te zien en te horen krijgen. Kan je daarvan recente voorbeelden vinden? (bv. Russische bevolking die verdraaide informatie krijgt over invasie in Oekraïne)
- # *"Mijn internet is niet hetzelfde als jouw internet."* Klopt dat? Het zorgt er bv. voor dat je in YouTube al na enkele klikken bij politiek extremistische clips belandt (want boosheid doet doorklikken) of dat je op Netflix naargelang je profiel andere afbeeldingen te zien krijgt bij dezelfde films, of dat anti-vaxxers vooral informatie ontvangen die hun ideeën bevestigt. Heb je dat al ooit ondervonden? Wat zijn daarvan de gevolgen?
- # Weet jij wat kobalt is? Voor Barral is dit scheikundig element met blauwe kleur een waardevol metaal, want kobalt is een noodzakelijke stof bij de productie van o.a. mobiele telefoons. Hij heeft dus kobalt nodig om zijn imperium draaiende te houden.

De film vertelt een ouderwets schattenjacht verhaal: de zoektocht naar een belangrijk boek en de kennis die erin verborgen zit. Eén ding wordt snel duidelijk: het gaat om een film met veel actie, achtervolgingen en spannende confrontaties tussen “de goeden en de slechten”.

Dat blijkt al uit de allereerste scène: een flashback naar een kunstveiling, 18 jaar geleden. Hier ontmoeten we de jonge versie van enkele van de personages uit de film. Deze korte intro zet meteen de toon: er wordt geschoten, er is een achtervolging, er zijn loeiende sirenes... We hebben te maken met gevaarlijke criminelen!

Vragen voor de leerlingen

- # Wie herkende je in de veilingzaal in een jonge versie?
- # Wat leer je uit deze intro? Wat draagt dit stukje bij tot de film?
- # Wie zijn ‘de goeien’ en wie ‘de slechten’ in het verhaal?
- # Welke scène vond jij het spannendst? Waarom?
- # Heb je veel stunts gezien in de film? Welke?
- # Wat typeert een goede actiefilm voor jou?

Zoals hoofdacteur Carry Goossens zegt: *“Het is niet enkel een avontuurlijke film, maar het was ook een heel avontuur om hem te maken.” Dat zie je in deze blik achter de schermen.*

Actiefilm: achtervolgingen

Zoals het een actiefilm betaamt, zit *Zeppos - Het Mercatorspoor* boordevol spannende achtervolgingsscènes. Het drietal wordt meermaals op de hielen gezeten door de medewerkers van Barral, en dat zorgt telkens voor opwindende filmmomenten.

 Zoals in deze scène...

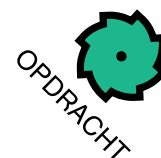
Vaak zien we niet enkel de namen van acteurs op de affiteling van een film staan, ook hun zogenaamde *stunt doubles* worden vermeld. Dit zijn getrainde mensen die hetzelfde postuur hebben als de acteurs en de gevaarlijke passages voor hun rekening nemen. Van een hoog gebouw springen, uit een rijdende auto rollen, door een raam lopen ... Voor stuntmannen en -vrouwen is zoiets dagelijkse kost.

Vragen voor de leerlingen

- # Denk je dat er bij de achtervolging uit Zeppos ook stunt doubles werden gebruikt? Kan je het gezicht van actrice Nora Gharib altijd duidelijk zien of werd ze soms vervangen door een stuntvrouw? (Herbekijk eventueel het fragment.)
- # Wat zag je in deze scène? Wat hoorde je?
- # Vond je het een spannende kijkervaring? Waarom?
- # Welke elementen droegen voor jou bij tot die spanning?
- # Wat valt op aan de montage van zulk een achtervolgingsscène? (zie opdracht hieronder)

Een snelle montage kan helpen om een achtervolging extra spectaculair te maken. Wanneer alle afzonderlijke shots zijn gedraaid, moeten ze immers nog in een volgorde na elkaar geplaatst worden. Dit is de taak van de monteur. De achtervolging is het spannendst wanneer we zowel het standpunt van de achtervolger als van de achtervolgde te zien krijgen, vaak afgewisseld in korte, snelle shots. Een uitgekiende balans tussen beelden van beide acteurs is dus belangrijk in de montage.

Kijk opnieuw naar de achtervolgingsscène en let extra goed op de montage. Laat de leerlingen in hun handen klappen telkens wanneer het beeld verspringt. Hoe vaak hebben ze in hun handen geklapt? Wat voor beelden werden er in deze scène gebruikt? Stond de camera ver weg van de personages, of eerder dichtbij? Zagen we hun hele lichaam, enkel hun hoofd, of een ander lichaamsdeel?

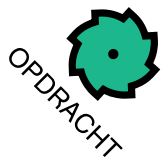
- Deze straffe scène werd al op de eerste opnamedag gedraaid. Een stevige binnenkomer voor de acteurs! Dat vertellen ze in deze blik achter de schermen.

Soms kan de filmploeg ook helpen door de manier waarop er gefilmd wordt. Wanneer het bijvoorbeeld moet lijken alsof de acteur hoog op een gebouw of in een boom staat, blijft de camera extra laag, zodat we steil naar boven moeten kijken (kikkerperspectief). Daardoor lijkt de afstand veel groter. Denk nogmaals aan het achtervolgingsfragment uit Zeppos - Het Mercatorspoor. Ook van die techniek was hier een duidelijk voorbeeld te zien. Weet je nog welk?

Verken het effect van verschillende cameraperspectieven spelenderwijs in de klas. Laat een leerling bijvoorbeeld van een stoel springen terwijl een andere leerling dit filmt. Bespreek het verschil in resultaat: de filmende leerling met de camera staat gewoon recht, of hij/zij gaat met de camera languit op de grond liggen.

Maak je eigen achtervolgingsscène

Laat de leerlingen bovenstaande technieken zelf toepassen wanneer ze hun eigen achtervolgingsscène in elkaar steken! Wat heb je hiervoor nodig? Twee acteurs, een gsm of tablet, iemand die de camera van het toestel bedient en een montageprogramma zoals [iMovie](#) of [Movavi](#). Bedenk op voorhand goed wie achternagezeten wordt, door wie en waarom. Om je verhaal duidelijk vast te leggen teken je vervolgens enkele shots uit in de vorm van een strip. Zorg ervoor dat ieder shot maximum vijf seconden duurt en bedenk minimum acht verschillende camerastandpunten. Voeg eventueel zelf nog een spannende soundtrack toe in het montageprogramma.

Personages: contrasten & conflicten

Het verhaal gaat razendsnel van de ene locatie naar de andere. Telkens dreigen nieuwe decors en potige actie de aandacht af te leiden van de personages, die dus extra stevig op hun benen moeten staan. Om de hoofdfiguren genoeg aandacht te geven, hebben de makers in de montage enige historische achtergrond geschraapt en gekozen voor spannende actie met heldere personages.

Deze scène vat de belangrijkste karaktereigenschappen van de hoofdpersonages samen. Wat kom je in deze scène over hen te weten?

Stap in de voetsporen van Mercator en teken een kaart. Alleen... op jouw kaart staan geen landen, maar wel de hoofdpersonages van de film. Hoe verhouden ze zich tot elkaar? Wie staat er het dichtst bij wie? Wie staat er lijnrecht tegenover wie? Denk eraan: in een actiefilm worden vaak tegenstellingen gebruikt om de actie vooruit te stuwten; ook tussen de hoofdpersonages in *Zeppos - Het Mercatorspoor* zijn er enkele scherpe tegenstellingen.

We zetten de belangrijkste personages op een rijtje:

Kapitein Zeppos

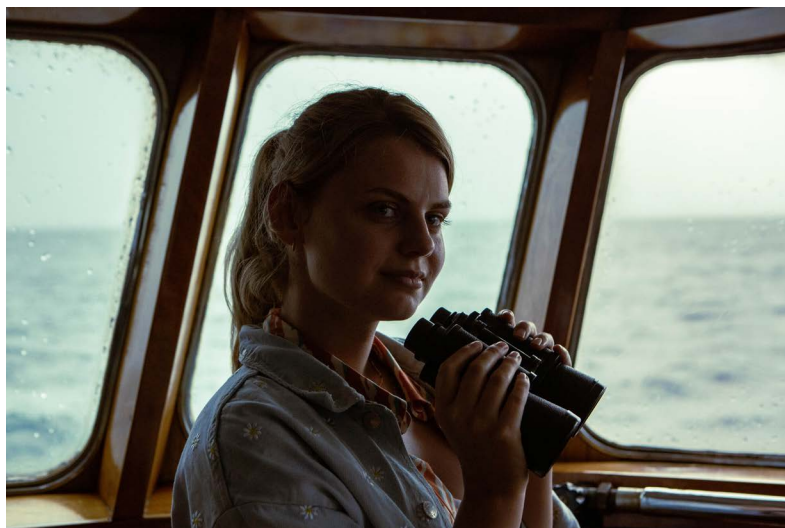
In de serie zag kapitein Zeppos er met zijn zijden sjaaltje als een echte gentleman uit. Tegenwoordig profileert hij zich als een man van de oude stempel - *“mijn auto is een oldtimer, net zoals ik”*. Er is wel wat “geknoeid” met de leeftijd. In de serie was Zeppos ongeveer 40 jaar oud. Volgens die berekening zou hij nu dus minstens 100 jaar oud moeten zijn.

Afbeelding

Benji

In tegenstelling tot Slien en Zeppos heeft Benji - die eigenlijk Benjamin heet - geen zin in avontuur. Dat laat hij duidelijk merken. Daarom werd er ingegrepen in het scenario om Benji een wat sterker profiel te geven. In de oerversie van het verhaal ging hij nog op de fiets naar de notaris om zijn erfenis op te halen. Later werd die fiets vervangen door een onewheel, en kwam er een technologische bril die het personage extra flair geeft. De eerste kennismaking met Benji komt er tijdens een lange rit op de onewheel (een straf staaltje filmtechnisch vernuft) waarin zijn passie voor moderniteit en technologische gadgets duidelijk wordt. De swipe beweging waarmee hij nieuwe informatie opzoekt via zijn bril, blijft hem doorheen de hele film typeren.

Slien

Slien is dol op kennis en geschiedenis, ze studeert graag en houdt van dingen die wat ouderwets zijn: schermen is haar favoriete sport, een kopje thee vindt ze “hmmm, lekker” en ze heeft interesse in oude boeken en antiek.

De boosdoeners

Barral is een machtige industrieel met boze plannen, maar die laat hij bij voorkeur uitvoeren door zijn twee handlangers. De makers wilden absoluut wat diversiteit in de cast, maar eigenlijk telt de film slechts heel weinig rollen: Zeppos, Benji en Slien lagen vast, de bekende acteur Koen De Bouw wilde graag Barral spelen, dus bleven er voor twee gekleurde acteurs enkel nog de rollen van de handlangers over.

Het personage van Monica had aanvankelijk meer nuance. Als plichtsbewuste bewaker van het Gulden Vlies had ze haar eigen verhaal te vertellen en ze kwam zelfs in opstand tegen haar zelfzuchtige werkgever Barral. Om de balans in het avontuur te behouden, werden deze scènes evenwel afgezwakt.

Afbeelding

Vragen voor de leerlingen

- # We krijgen nu en dan een beetje informatie over hoe Zeppos was als jongere man. Wat komen we over hem te weten? Hoe zou je hem omschrijven? Herken je zijn eigenschappen nog in de man die we in de film leren kennen?
- # Wat zijn de belangrijkste verschillen tussen Benji en Slien?
- # Aanvankelijk was Benjamin een vrij neutraal personage. Hoe hebben de makers hem extra kleur gegeven? Wat vind je van zijn personage?
- # Monica werkt voor Barral, maar toch heeft ze twijfels over haar positie en verantwoordelijkheid. Hoe zag je dat?

Veranderende locaties

Het waren moeilijke jaren voor filmmakers: vanwege de pandemie moesten ze vaak hun plannen wijzigen of op zoek gaan naar nieuwe locaties. Dat was ook zo bij *Zeppos - Het Mercatorspoor*. Maar in dit geval... vaak met gunstige gevolgen.

Een locatie is meer dan zomaar een decor. De locatie bepaalt soms ook het ritme of de intensiteit van de actie, de sfeer van een scène, welke belichting er nodig is, hoe de camera gebruik kan maken van de omgeving, enz. Voor *Zeppos - Het Mercatorspoor* moesten er door omstandigheden vaak nieuwe locaties gezocht worden. De filmmakers vertellen welke gevolgen dat had.

- ⚙ Bij het verlaten van de kerker in de Graventoren worden Zeppos en zijn vrienden opgewacht door de handlangers van Barrel. Het was de bedoeling om de confrontatie in open lucht te filmen, maar het regende die dag pijpenstelen; buiten filmen was onmogelijk. Dus werd er in de buurt een garage gezocht. Die nieuwe locatie geeft de scène een extra beklemmende sfeer. Nadien werd de auto van de boosdoeners via special effects nog in het beeld geplakt.
- ⚙ De kerk van Vlassenbroek moest vanop het water in beeld komen maar jammer genoeg... is ze vanop het water niet zichtbaar; er ligt een hoge dijk voor. Maar in het dorp Afsnee, in de buurt van Gent, ligt de kerk wel aan het water. Daarom werden de scènes daar gedraaid. Blijkbaar namen de makers van de originele serie dezelfde beslissing. Toen de crew in het dorp op prospectie ging, kwam een dorpsbewoner een praatje slaan. Hij vertelde hoe hij zich uit zijn kindertijd herinnerde dat er in het dorp opnames werden gemaakt voor een beroemde jeugdserie... Kapitein Zeppos!

- ⚙ De ontknoping zou op de rotskust bij Cap Gris-Nez worden gedraaid, maar tijdens de pandemie werd de hele Franse kust verboden terrein. Er werd een nieuwe locatie gevonden in Nederland, en het rotseiland veranderde in een zandstrand. Dat bracht een nieuw probleem met zich mee: volgens het scenario zouden de helden ontsnappen met de helikopter van Barral die op het eiland was geland. Maar in dit natuurgebied mochten geen helikopters landen. Er moest dus een nieuwe oplossing gezocht worden. Dat werd de vliegende auto van Barral!

- ⚙ De achtervolging van de auto met moto's en een jeep, was aanvankelijk gepland in de straten van de stad. Maar dat is logistiek een enorm gedoe. Dus toen de makers de opnames van het kapelletje deden op een groot privé domein nabij een holle weg en een weiland, beseften ze dat ze op die plek veel efficiënter hun achtervolging konden filmen, met een even spannend resultaat.

Overzicht van geraadpleegde bronnen:

Gesprek met regisseur Douglas Boswell en scenarist Wouter Van Haver (22 februari 2022)

[Het onofficiële Kapitein Zeppos dossier](#)

[Informatie over *Kapitein Zeppos* - de serie](#)

Historische informatie over [Mercator](#), [de Orde van het Gulden Vlies](#) en de [Spaanse inquisitie](#)

Mediawijs Digitaal informatiepakket [Fake news? What's in a name](#)